

www.oguzhanhoca.com

1) Tarihi Temel

Geçmişteki program geliştirme çalışmalarının geleceğe ışık tutmasıdır.

Geçmiş deneyim ve anlayışlar yeni ve geleceğe dönük çalışmalar için önemli olduğu gibi tarihsel gelişim süreci içerisinde program geliştirmenin geçirdiği evreleri tanımak gelecekte yapılacak özgün çalışmalara temel oluşturur.

- İlk program kitabı 1918’de Bobbit tarafından yazılmıştır.
- Bobbit ile Charters eğitim programını bir dizi hedef olarak görmüştür.
- 1949’da Ralph Tyler “Eğitim Programı ve Öğretimin Temel İlkeleri” adlı kitabı yayınlamıştır. Tyler kitabında eğitim yaşantılarının nasıl organize edilebileceği ve hedefler ulaşma derecesinin nasıl belirlenebileceği soruları üzerinde durmuştur.
- 1962’de Taba “Program Geliştirme: Kuram ve Uygulama” adlı kitabı yayınlamıştır. Tyler ve Taba program geliştirmeye akılcı, mantıklı ve sistematik bir yaklaşım getirmişlerdir.
- Alman eğitimci Froubel ise genellikle okul öncesi programları üzerine çalışmış ve modern ana okulları ile ilgili ilk programları hazırlamıştır. Froubel çocuklarda eğitim sürecinin 3-4 yaşlarında başlaması gerektiğini savunmuştur.
- Pestallozzi 19. yüzyılda ilköğretim konusunda çalışmış ve ilköğretim programlarının geliştirilmesinde katkıda bulunmuştur.

1) Tarihi Temel

- Türkiye’de ise 1924 yılında çıkarılan Tevhid-i Tedrisat kanunu ile tüm öğretim kurumları tek çatı altında toplanmıştır.*(Aşağıda detaylı biçimde verilmiştir)*
- 1924’de Türkiye’ye davet edilen John Dewey ilköğretim programlarının oluşturulmasını sağlamıştır.
- 1950’li yıllara kadar Türkiyede program geliştirme çalışmaları daha çok “dersler ve konular listesi” hazırlamak şeklinde ele alınmış 1952’de Türkiye’ye gelerek köy okullarında incelemeler yapan K.V.Wofford’un hazırladığı raporla birlikte daha sistematik bir yaklaşımla yapılmaya başlamıştır.
- 1960 ‘lı yıllarda tekrar ilköğretim programları üzerinde yoğunlaşmış, 1961 yılında kabul edilen 222 sayılı ilköğretim kanunu ile ilköğretim programlarının değiştirilip geliştirilmesi zorunlu hale getirilmiştir.
- 1970’li yıllarda 8 yıllık ilköğretim okulu denemesi ve program çalışmaları gündeme gelmiş fakat 8 yıllık zorunlu ilköğretim uygulaması gerçekleştirilememiştir.
- 1980’li yıllarda program geliştirme çalışmalarında yeni bir anlayış başlamış, 90’lı yıllarda ise ölçme değerlendirme çalışmalarına ayrı bir önem verilmiştir.
- 2005 yılında ise ilköğretim programları yapılandırmacılık temel alınarak yeniden düzenlenmiş ve uygulamaya konulmuştur.

2) Toplumsal Temel

Program geliştirme bireyin sosyal gelişimini ve toplumsal uyumunu sağlayacak öğeleri içermelidir.

Toplunun yapısı ve toplumsal gelişmeler analiz edilip programa yansıtılmalıdır. Okul ve eğitimciler toplumun aynası ve değişim aracıdır.

Programlar toplumsal sorunları, ideolojik akım ve çatışmaları dikkate almalıdır.

Hangi Soruyu Sorar: Toplum Bireyden Ne İstemektedir?

Türk Milli Eğitim Sisteminde Eğitimin ve Eğitim Programının Toplumsal Temelleri

- Atatürk'ün eğitimle ilgili ilkeleri
- Anayasa ve ilgili yasalar
- Hükümet programları
- Kalkınma Planları
- Milli Eğitim Şuraları
- Bilimsel Çalışmalar

2) Toplumsal Temel

Eğitimin Yasal Temelleri

- TC. Anayasası (1982)
- Tevhidi Tedrisat Yasası (1924 tarih ve 430 sayılı)
- İlköğretim ve Eğitim Yasası (1961 tarih ve 222 sayılı)
- Milli Eğitim Temel Yasası (1973 tarih ve 1739 sayılı)
- Yüksek Öğretim Yasası (1981 tarih ve 2547 sayılı)
- Mesleki Eğitim Yasası (1986 tarih ve 3308 sayılı)
- Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Yasa (1992 tarih ve 3797 sayılı)
- 8 Yıllık Kesintisiz Eğitimi Düzenleyen Yasa (1997 tarih ve 4306 sayılı)
- Özel Öğretim Kurumları Yasası (2007 tarih ve 5580)
- Belirli Gün ve Haftalarla İlgili Yönetmelik

Bu yasalardan en öne çıkanları Tevhid-i Tedrisat Kanunu, İlköğretim ve Eğitimi Kanunu ve Milli Eğitim Temel Kanunudur.

Tevhid-i Tedrisat Kanunu

Tevhid-i Tedrisat Kanunu Türk Milli Eğitim sisteminde eğitim programlarının dayandığı toplumsal temellerden biridir.

Osmanlı Devletinde eğitim işleriyle ilgili iki bakanlık mevcuttu. Bu bakanlıklar Şeriye ve Evkaf Vekâleti ile Maarif Vekâletiydi. Bu iki bakanlık arasında koordinasyon ve işbirliği olmaması nedeniyle eğitimde iki başlılık oluşmaktaydı. Bu iki başlılığa son vermek ve eğitimde birliği sağlamak amacıyla 3 Mart 1924'te Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkartılarak ülkedeki tüm eğitim kurumları Maarif Vekâletine (Eğitim Bakanlığı) bağlandı.

Tevhid-i Tedrisat Kanunu İle;

- Eğitim-öğretim millileştirilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı kurularak eğitim kurumları devlet denetimine alınmıştır.
- Medreseler kapatılmış, böylece eğitimde ikilik ortadan kaldırılmıştır.
- Herkese eğitim hakkı verilmiş ve ilköğretim zorunlu hale getirilmiştir.
- Yabancı okulların programına Türkçe kültür dersleri konmuş ve bu dersler Türk öğretmenler tarafından okutulmuştur.
- Ayrıca bu kanunla İlahiyat fakültesinin kurulması ve imam-hatip okullarının açılması hükme bağlanmış, dine dayalı eğitim anlayışından vazgeçilerek eğitimin laikleşmesi konusunda önemli bir adım atılmıştır.

Günümüz Türk Eğitim sistemindeki uygulamalardan hangisi Tevhid-i Tedrisat Kanunu'na uygun bir uygulamadır?

- A) Özel ilk, orta ve yükseköğretim kurumlarının artması**
- B) Din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin zorunlu olarak okutulması**
- C) Bazı öğretim kurumlarında İngilizce, Fransızca ve Almanca öğretim yapılması**
- D) Çocukların eğitiminde çeşitli vakıfların etkin olması**
- E) İlköğretimin zorunlu olması**

CEVAP: E

İlköğretim ve Eğitim Kanunu

Eğitim-öğretimin işleyişi ile ilgili konuları düzenleyen, okul statülerini ve türlerini belirleyen kanundur.

Milli Eğitim Temel Kanunu

Bu kanunla Türk Milli Eğitim sisteminin yapısı oluşturulmuş, eğitim kurumları örgün ve yaygın olmak üzere iki alt başlığa ayrılarak düzenlenmiştir. Türk Milli Eğitimi'nin genel amaç ve temel ilkeleri Milli Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiştir.

ÖSYM **KPSS 2005**

Türk eğitim sisteminin genel amaçları aşağıdakilerden hangisine dayalıdır?

- A) Milli eğitim şuralarına
- B) Öğretim Programlarına
- C) Tebliğler dergisine
- D) Yönetmeliklere
- E) Mili Eğitim Temel Kanunu'na

CEVAP: E

Avrupa Birliği Projeleri

Avrupa Birliği ile eğitimle ilgili değişik konularda işbirliği yapan ülkemiz, bu işbirliği kapsamında değişik eğitim projelerine katılmaktadır. Eğitimle ilgili projelerin başında “**Hayat boyu öğrenme programı**” ve “**Gençlik Programı**” (Youth in Action) gelmektedir.

Hayat boyu öğrenme programı ;Comenius,Erasmus,Leonardo da Vinci ve Grundtvig alt programlarından oluşur.

Comenius Programı: Temel amacı ‘Okul Eğitimi’ alanında Avrupa ülkeleriyle işbirliği yapmak suretiyle eğitimde kaliteyi arttırmak ve kültürel diyalogu sağlayarak dil öğrenimini teşvik etmektir.Okul öncesinden lise son sınıfa kadar olan genel eğitimi kapsar.

Erasmus Programı: Avrupalı yükseköğretim kurumlarının işbirliği yapmalarını teşvik etmeye yönelik bir Avrupa Birliği programıdır. Yükseköğretim kurumlarının birbirleri ile ortak projeler üretip hayata geçirmeleri; kısa süreli öğrenci ve personel değişimi yapabilmeleri için karşılıksız mali destek sağlamaktadır. Bunun yanı sıra yükseköğretim sistemini iş dünyasının gereksinimlerine uygun olarak geliştirebilmek ve üniversite mezunlarının iş dünyasında istihdam edilebilirliğini arttırmak amacıyla yükseköğretim kurumları ile çalışma çevreleri arasındaki ilişkilerin ve işbirliğinin artırılmasını da teşvik etmektedir.

Bu program Avrupalı öğrencilerin ve akademisyenlerin ülkemizi tanımaları açısından da oldukça önemli bir programdır.

Leonardo da Vinci: Avrupa Birliği Mesleki Eğitim programıdır. Mesleki eğitimin kalitesinin artırılması ve güçlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Tüzel kişilik sahibi tüm resmi ve özel kurum ve kuruluşlar, eğitim kurumları ile KOBİ, STK ve yerel idareler Leonardo da Vinci projesi sunabilmektedir.

Grundtvig Programı: Bilginin sürekli yenilenmesi neticesinde oluşan gereksinimleri karşılamak ve yetişkin kişilere yaşamları boyunca, bilgi ve niteliklerini geliştirmek için imkanlar sunarak istihdam olanaklarını artırmayı ve toplumda meydana gelen değişikliklere uyumu sağlamayı amaçlamaktadır.

Gençlik Programı (Youth in Action): 15-25 yaş arası gençlerin değişim ve gönüllülük programıdır. Gençlik programı avrupalı gençlerin birbirlerini tanımaları ve gönüllü olarak toplumsal faaliyetlere katılmaları amaçlanmaktadır. Ülkemiz gençlerinin Avrupalı yaşlıları ile birlikte yürüteceği projeler ,karşılıklı olarak birbirlerini tanımaları açısından son derece önemlidir.

Sivil toplum kuruluşları ,kamu kuruluşları ve sıradan gruplar proje başvurusu yapabilmektedirler.

PISA Projesi: (Uluslar arası Öğrenci Değerlendirme Projesi) Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü OECD'nin üç yıllık aralarla düzenlemekte olduğu ve 15 yaş grubu öğrencilerin kazandıkları bilgi ve becerilerin değerlendirilmesine yönelik yapılan bir tarama araştırmasıdır. PISA projesinde matematik okuryazarlığı, fen bilimleri okuryazarlığı, okuma becerileri konu alanları ve öğrencilerin motivasyonları, kendileri hakkındaki görüşleri, öğrenme biçimleri, okul ortamları ve aileleri ile ilgili veriler toplanmaktadır.

TIMSS Projesi: (Uluslar arası Matematik ve Fen Bilgisi Projesi) Şimdiye kadar yapılan en geniş ve en kapsamlı karşılaştırmalı uluslar arası eğitim çalışmasıdır.

TIMSS, ilk olarak 41 ülkeden beşinci sınıf düzeyindeki öğrencilerin Matematik ve Fen Bilgisi başarılarını karşılaştırmıştır. Eğitim sistemleri, öğretim programları, öğretmen ve okulların karakteristik özellikleri ve ders anlatımı hakkında da bilgiler toplamıştır. TIMSS sonuçları, bir tartışma ortamını harekete geçirmiş, reform çabalarını hızlandırmış ve dünya çapında akademisyenlere, araştırmacılara ve karar mercilerine önemli bilgiler sağlamıştır.

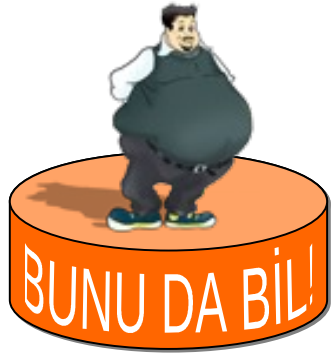
PIRLS Projesi: (Uluslar arası okuma Becerilerinde Gelişim Projesi) Kavrama süreçleri, okuma amaçları ve okuma alışkanlıkları ile okumaya yönelik tutumları inceleyen PIRLS projesinin temelini okuma amaçları ve kavrama süreçleri oluşturmaktadır. 2001 yılında Uluslar arası Eğitim Başarılarını Belirleme Kuruluşu(IEA) tarafından Türkiye'nin de aralarında olduğu 35 ülkede uygulanmıştır. İlköğretim 4.sınıf (9 yaş) öğrencilerine uygulanan bu proje katılımcıların okuma becerilerinin düzeyini ve zaman içerisindeki gelişimini incelemektedir.

Minerva Programı: Açık –uzaktan eğitim ve eğitimde bilgi - iletişim teknolojileri projesi

Lingua Programı: Avrupa dilleri eğitimi projesi

3) Ekonomik Temel

Program tasarlanırken gerekli maddi olanaklar göz önünde bulundurulmalıdır. Toplumun ihtiyaç duyduğu işgücü-istihdam dengesi eğitim programları yoluyla sağlanmalıdır.

Ekonomik temel; programların mevcut olanaklara uyumlu olmasını gerektirir.

Bu açıdan düşünüldüğünde ekonomik temeli dikkate almak programın uygulanabilirliğini etkiler.

4) Bireysel Temel

Birey, çağdaş eğitim programlarının en önemli temelidir. Hedefler birey için belirlenir, konular birey için seçilir, öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi bireye göre yapılır.

Her program birey temele alınarak oluşturulmalıdır. Bireyin iki yönlü ihtiyacı söz konusudur.

Bunlar bireyin yaşama süreçleri ile ilgili ihtiyaçlar ve eğitim ihtiyaçlarıdır. Bireyin bütün ihtiyaçları, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde mevcuttur.

Bu ihtiyaçlar birbirini izler ve alt düzey ihtiyaç karşılanmadan bir üst düzey ihtiyaca geçilmez. Bireyin en son ihtiyacı da kendini gerçekleştirme ihtiyacıdır ki eğitim ihtiyacı da çoğu zaman bu ihtiyaçla birlikte ortaya çıkar.

Hangi Soruyu Sorar: Birey toplumdan ne istemektedir?

5) Konu Alanı Temeli

Program geliştirme çalışmaları herhangi bir konuya bağlı olarak geliştirilmek zorundadır.

Bilimsel bulgulara yer verilmelidir. Konu alanlarının geçerliliği , güvenilirliği ve güncelliği sağlanmalıdır.

Program geliştirme çalışmalarında konuların ve çalışma alanlarının ihtiyaçları programların hedeflerinin belirlenmesinden önce yer almalıdır.

Hangi Soruyu Sorar: Bireylere ne öğretelim?

6) Psikolojik Temel

Program geliştirmede hedef oluştururken (özellikle hedeflerin ulaşılabilirliğinde) psikoloji (gelişim ve öğrenme psikolojisi) den ve kuramlarından yararlanılır.

Program geliştirmeye psikolojik açıdan bakıldığında davranışçı ve bilişselci kuramların alana en fazla katkıyı yaptığı görölr.

Son zamanlarda ise yapılandırımacılığın da açık etkileri görölmektedir.

Hangi Soruyu Sorar: Hangi koşullar altında ve nasıl öğretelim?

7) Felsefi Temel

Her eğitim programının dayandığı bir felsefe olmalıdır. ***Felsefe; program geliştirme sürecinde merkeze alınan öğeyi ve öncelikleri temsil eder.***

Bir anlamda belirlenen felsefe temel yaklaşımı da ortaya koyar.

Program geliştirmede felsefeden en çok hedeflerin oluşturulması aşamasında yararlanılır.

Not: Program geliştirme soruları en çok felsefi ve toplumsal temelden çıkmaktadır.

mikser

Program geliştirme çalışmalarında hedeflerin oluşturulmasında hem felsefeden, hem psikolojiden yararlanılır.

Öğrenci seviyesine göre öğretim yöntem ve tekniklerini seçerken ve hedeflerin ulaşılabilirliğinde psikolojiden; hedeflerin tutarlılığında, önem sırasına konmasında, varsayımlarında ve yenilerin eklenmesinde felsefeden yararlanılır.

Başlıca Felsefe Alanları

Ontoloji: (Varlık Bilgisi)

Madde, insan, evren ve hayatın varlığını araştıran felsefe alanıdır. Varlığın başlangıcını ve sonunu araştıran ontoloji dolayısıyla din ve metafizik ile de ilgilenmektedir.

Epistemoloji (Bilgi Sorunu)

Bilginin ne olduğu, kaynağı, kesinliği, doğru-yanlışlığı ve türlerinin ne olduğu sorularının cevaplarını epistemoloji bulmaya çalışmaktadır.

Bilgiyi bilen insan özneyi, her türlü olay olgu ise nesneyi oluşturmaktadır. Bilme; özne ile nesne arasında bağ kurmadır.

Aksiyoloji (Değerler Sorunu)

Etik ve estetik olmak üzere 2 ana başlık altında toplanabilir.

Etik kavramı ahlak konusu ile uğraşmaktadır. İyi ve ahlaklı insan nasıl olmalıdır, erdemli insan kimdir gibi sorulara cevap aranmaktadır.

Estetik ise neyin güzel olduğunu sorgular. Neyin sanatsal olup olmadığını belirlemeye çalışır.

Özetle erdem, ahlak, iyilik, güzellik, doğruluk, vicdan, özgürlük ve saygı aksiyolojinin konularıdır.

Mantık (Akıl Yürütme)

Doğru ve geçerli düşünme yollarını aramaktır. Akıl yürütmeyi temel alan mantıkta 3 tip akıl yürütmeden söz edilebilir.

Tümevarım: Parçadan bütüne akıl yürütme

Tümdengelim: Bütünden parçaya akıl yürütme

Hipotetik (Dedüktif): Hipotezler kurarak ve araştırarak akıl yürütme

İnsani değerlerin incelenmesinde sanat ve ahlak konularını ele alan insan eylemlerinde değerlerin çevre etkisiyle sonradan mı, yoksa doğuştan mı kazanıldığıyla uğraşan felsefe alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Epistemoloji B) Ontoloji C) Aksiyoloji
D) Metafizik E) Kozmoloji

CEVAP: C

Eğitimi Etkileyen Felsefi Akımlar

İdealizm (İdealist Görüş)

Evreni açıklamada ruh, zihin, ahlak ve düşünce gibi kavramları temele alan felsefedir.

Gerçeğe giden yol sezgisel düşünceden geçer.

İnsan doğuştan zihninde idea adı verilen gerçekliklerle dünyaya gelir. İnsanın temel görevi, tanrıyı temsil eden bu ideaları bulmaktır.

İdealist eğitimde merkezde konular, dersler, evrensel doğrular ve bunları aktaracak öğretmenler vardır. Bu nedenle idealistler konu alanı veya bilgi merkezli eğitim programı geliştirme yaklaşımlarını benimsemiştir.

Ne Önemli: Değişmez, Evrensel, Mutlak Değerler

Anahtar Kelimeler: Zihin, Akıl, Ruh

Yön Verdiği Eğitim Felsefesi Yaklaşımı: Esasicilik,

Daimicilik

İdealistler için

Bilgi, iyilik ve güzellik

D → Değişmez
E → Evrenseldir
M → Mutlaktır

İdealistler dünyayı algılamada;

Z → Zihin
A → Akıl
R → Ruha önem verirler.

İyinin, doğrunun ve güzelin evrenselliğini, değerlerin mutlak olduğunu ve değişmezliğini, tutarlılık kavramının önemli olduğunu savunan bir öğretmen, öğrencilerine seçme özgürlüğü tanımakta, onların seçme ve karar verme becerilerini geliştirmek istemektedir.

Bu öğretmen için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A)Gerçekçi B) İdealist C)Yaratıcı
D)Varoluşçu E) İlerlemeci

CEVAP: B

Eğitimi Etkileyen Felsefi Akımlar

Realizm (Gerçekçi Görüş)

Realizm evreni madde ve somut olarak var olanlarla açıklayan bir felsefi akımdır.

Var olan her şey gerçektir. Gerçeklik insan zihninden bağımsızdır. Nesneler insanın dışında ve duyu deneyiminden bağımsız olarak vardır.

Bilgi gerçeklerin algılanmasına dayalıdır. Bilgiyi elde etmek için bilimsel yöntem ve duyular kullanılır. Aklın kuralları deney, gözlem ve araştırmaya dayanır. Çünkü doğuştan gelen hiçbir bilgi yoktur.

Tüm bilgiler ve ilkeler sonradan öğrenilir. Temelde idealizme karşıt olarak oluşturulmuş bir görüştür. Realist eğitimin temelinde disiplinler ve kültürel birikimi aktaran öğretmenler olduğu söylenebilir.

Ne Önemli: Varlık ve Nesneler

Anahtar Kelimeler: Madde, Somut

Yön Verdiği Eğitim Felsefesi Yaklaşımı: Esasicilik,
Daimicilik

	İdealizm	Realizm
Gerçek	Fikir, düşünce, ruhtur.	Maddedir.
Bilgi	İnsan zihninde bilgiler doğuştan vardır.	İnsan zihnine bilgiler doğuştan gelmez. Çevre ile bilgi alışverişinde bulunarak nesnelerin bilgisine ulaşılır. Somut olmayan şeyler gerçek olamaz.
Akıl Yürütme Yolu	Tümdengelim	Tümevarım
Yöntem	Sokratik tartışma	Deney, Gözlem

Eğitimi Etkileyen Felsefi Akımlar

Pragmatizm (Yararcı Görüş)

Bir düşüncenin, inancın ya da hipotezin sonuçlarını değerlendirerek gerçeğe varma yoludur. Sonuç faydalı ise doğrudur.

Konu alanı, disiplinler ve düşünceleri vurgulayan idealist ve realistlere karşılık pragmatistler bilgiyi sürekli değişim içinde olan bir süreç olarak kabul ederler.

Eğitimde çıkış noktası konu değil bireydir. Öğrenme ise problem çözme esnasında gerçekleşir. Bilme eylemi öğrenen ve çevre arasındaki etkileşim sonucunda gerçekleştiğinden öğrenenin aktif katılımını gerektirir. Bu etkileşimin temelinde ise değişim kavramı bulunmaktadır. Öğrenme yaşantı ürünüdür. Okul yaşamın ta kendisidir. Değişmeyen bilgi yoktur. Demokratik ortam önemlidir.

Ne Önemli: Birey, bilim, bilimsel yöntem

Anahtar Kelimeler: Değişme, fayda, yarar, sonuç

Yön Verdiği Eğitim Felsefesi Yaklaşımı: İlerlemecilik, yeniden kurmacılık

Eğitimi Etkileyen Felsefi Akımlar

Existentializm (Varoluşçu Görüş)

İnsanın gerçekleşmemiş iç varlığı ve özgürlüğü önemlidir. ***Okulun ve programların öğrencilerin özgürlüklerini kısıtladığı düşüncesine sahiptirler.***

Varoluşçu görüşe göre her bir öğrencinin kendi değerler sistemini özgürce ve yetişkinlerin zorlaması olmaksızın geliştirmesine izin verilmeli ve yardımcı olunmalıdır.

Öğretmenler, yardıma ihtiyacı olan kişilerin yardımına koşan ve onların kişilik gelişimlerinde onlara yardımcı olan kişidir. Bu felsefenin uygulaması çok güçtür. Bu yüzden pek çok eğitimci bu görüşü reddetmektedir.

Ne Önemli: Özgürlük

Anahtar Kelimeler: Özgür düşünce

Yön Verdiği Eğitim Felsefesi Yaklaşımı: Hümanist

Eğitim

mikser

Pragmatistler bireyi varoluşçular özgürlüğü önemser.

Farklı Felsefi Akımlar

Amprizm (Emprizim): Deneycilik. Doğru ve genel geçer bilginin duyular yoluyla oluşan deneylerle kazanılabileceğini öne süren felsefe görüşüdür. Empirist anlayışa göre insan zihninde doğuştan getirilen hiçbir bilgi yoktur. İnsan zihni, bu nedenle boş bir levha (tabular asa) gibidir. Deneycilik akılcılığın karşıtıdır.

Determinizm: Nedensellik. Olay ve olguların birbirine belirli bir şekilde bağlı olması, her şeyin bir nedeni olması ya da her şeyin bir nedene bağlanarak açıklanabilir olması ya da belli nedenlerin belirli sonuçları yaratacağı, aynı nedenlerin aynı koşullarda aynı sonuçları vereceği iddiasını içeren felsefe yaklaşımıdır.

Rasyonalizm: Akılcılık. Bilginin doğruluğunun duyum ve deneyimde değil düşüncede ve zihinde temellendirilebileceğini öne süren felsefi görüştür.

İrrasyonalizm: Akıldışıçılık. Bilginin oluşumunda aklın ikinci derecede rol oynadığını ileri süren öğretilerdir. İrrasyonalizme göre hisler ve duygular gibi bilinç dışı davranışlar birinci derecede etkilidir.

Farklı Felsefi Akımlar

Septizm: Kuşkuculuk. Her tür bilgi savını kuşkuyla karşılayan, bunların temellerini, etkilerini ve kesinliklerini irdeleyen, ayrıca aklın kesin bir bilgi elde edemeyeceğini, hakikate erişilse dahi sürekli ve tam bir şüphe içinde kalınacağını, mutlak'a ulaşmanın mümkün olmadığını savunan felsefi görüştür.

Pozitivizm: Olguculuk. Olgularla desteklenen ya da olgularla ilgili verilere dayanan bilginin tek sağlam bilgi türü olduğu görüşüdür.

Voluntarizm: İradecilik, istençcilik. Akla ve bilmeye değil de iradeye üstünlük tanıyan, ruhsal olayların ve bilgi sürecinin temelinde iradeyi gören felsefi görüştür.

Romantizm: Romantizm, insanın yaratma özgürlüğü önündeki her şeye karşı durur. "En iyi kural, kuralsızlıktır" diyen romantikler, insanın duygularını coşkulu bir şekilde ifade etmesini ve düş gücünü hayata geçirmesini savunurlar. Romantizmin ana felsefesi Klasisizme (kuralcılık) karşı olmaktadır. "**Deha akıldadır.**" diyen Klasiklere, "**Deha yürektedir.**" karşılığını verdiler.

Farklı Felsefi Akımlar

Naturalizm: Doğalcılık. Doğanın, nesnel yasalar uyarınca işleyen bir düzeni vardır. Doğalcı anlayışa göre gerçek olduğu gibi yansıtılmalı, yaşamın kaba ve bayağı sayılarak ele alınmayan yönleri de işlenmelidir. Doğalcı anlayışa göre birey, içinde yetiştiği toplumsal ve doğal çevrede biçimlenir.

Politeknik: Çok yönlü teknik ve beceri anlamına gelen politeknik yaklaşımın amacı öğretimin üretim ile birleştirilmesidir.

Postmodernizm: Bilgi tutum ve gerçeklerin bireysel olarak farklı olabileceğini ve doğruluğu herkesçe kabul edilecek tek bir bilimsel sürecin olmadığını savunan görüştür. Bütünlük anlayışına karşıdır.

Eğitim Felsefeleri

Daimicilik

Akla önem veren, insanların gerçeklere akıllarını kullanarak ulaşabileceğini ve tüm doğruların akılda var olduğunu savunan felsefedir.

Değişmeyen evrensel bir eğitim ilkesini savunur. Bu görüş, geçmişten gelen kesin doğruları ve bilginin nesilden nesile aktarılmasını öngörür.

Bireylere klasik eserler okutularak entelektüel eğitim verilmeli, böylece de seçkin bireyler yetiştirilmelidir.

Öğrencilere dünyanın hem maddi hem de manevi gerçeklerini tanıtacak bilgiler verilmelidir. Daimiciliğe göre eğitim hayatın kopyası değil yaşama hazırlıktır.

Dayandığı Felsefe: Realizm ve İdealizm

Eğitim Programı Ne Merkezli: ***Değişmeyen Konu*** ve Disiplin

Eğitim Programının Odak Noktası: Klasik konular, sabit program, beşeri

bilimler

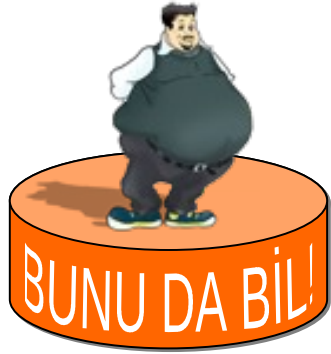
Öğretmenin Rolü: Öğretmenin öğrenciye model olarak aklında zaten var olan doğruları buldurması

(Öğretmen merkezdedir.)

Anahtar Kelimeler: Akıl, evrensellik, tek tip program

Daimicilere göre tüm insanlar aynı topraktan doğdukları için kardeşirler, fakat bunları yaratan Tanrı, hepsini bir tutmamış, her birinin mayasına üç ayrı cevherden birini katmıştır. Bu nedenden dolayı, doğalarındaki cevherin belirlediği işleri yapan, üç ayrı sınıf oluşmuştur.

Altın cevherliler: Toplum önderleri yöneticiler

Gümüş cevherliler: Yardımcılar , koruyucular

Demir ve tunç cevherliler: Çiftçiler, işçiler üreticiler

İnsanlar kardeş oldukları halde, eşit değildirler. Ruh , üç parçadan oluşmaktadır. Akılsal parça, yürekli ya da canlı parça ve iştahsal parça. Her insanda bu üç parça vardır, fakat aynı oranda değildir. Altın cevherlilerde akılsal parça ,gümüş cevherlilerde yüreksel parça, demir ve tunç cevherlilerde ise iştahsal parça baskındır. Eflatuna göre her insan değil ancak akılsal ve yüreksel parçası fazla olanlar eğitilmelidir. Akılsal parçası fazla olanlar devleti yönetecek ,yüreksel parçası fazla olanlar ise onu koruyacaklardır. Demir ve tunç cevherliler yani iştahsal parçası fazla olanlar için eğitim gerekmez.

Aşağıdakilerden hangisinde öğretmenin rolü daimicilik felsefesine göre belirlenmiştir?

- A) Geçmişten gelen kesin doğruları ve bilgiyi nesilden nesile aktarmak.**
- B) Bireyin doğrulara ulaşabilmesi için bizzat etkileşimde bulunmasını sağlamak**
- C) Bireyde problem çözme becerisini geliştirmek**
- D) Bireyin özgür bir ortamda doğruya ve bilgiye kendisinin ulaşmasını sağlamak**
- E) Gerekli bilgi ve doğruları bireyin yaşantısıyla ilişkilendirmesini sağlamak**

CEVAP: A

KPSS 2006

Dünyanın maddi ve manevi değerlerinin öğrenilmesinde klasik eserlerin önemini ve değişmeyen evrensel bir eğitim ilkesini savunan eğitim felsefesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) İlerlemecilik

D) Daimicik

B)Varoluşçuluk

E)Kurmacılık

C)Esasicik

CEVAP: D

Eğitim Felsefeleri

Esasicilik

Bu felsefeye göre insan akli doğuştan boştur. Tüm bilgiler sonradan öğrenilebilir.

Bireylerin zihinsel gelişimlerine yardım etmek ve yetenekli kişiler yetiştirmek amaçlanır.

Öğretme sürecinde çok sıkı çalışma ve çoğu zaman zorlama vardır.

Bu görüşe göre geçmişten gelen temel bilgi ve değerlerin önemli yanları korunup yeni kuşaklara öğretilirse yeni kuşaklar için geçmişin başarıları üzerine daha mükemmel bir uygarlık kurulabilir. Bu yüzden ki değerler, dolayısıyla da konular önemlidir. Ancak konular tartışmaya açık olmamalı, zamanın süzgecinden geçmiş temel konular olmalıdır.

Dayandığı Felsefe: İdealizm ve Realizm

Eğitim Programı Ne Merkezli: *Özümsenen Konu* ve disiplin merkezlidir. Bilimsel bilgiler öğretilir.

Eğitim Programının Odak Noktası: Temel beceriler (okuma, yazma, sayma vb.) ve

konular ((ana dil, matematik, fen tarih vb.) Geleneksel değerlerin yaygın bir şekilde

öğretimi

söz konusudur.

Öğretmenin Rolü: Öğretmen alanında uzman kişidir. Öğrenci öğretmeni dikkatle dinlemeli,

gerekirse anlatılanları ezberlemelidir. (Öğretmen merkezdedir.)

Anahtar Kelimeler: Tek tip eğitim, ceza, öğretmen otoritesi

Dünyada en yaygın kabul gören ve en uzun süre uygulanan eğitim felsefesi esasiciliktir.

ÖSYM **KPSS 2011**

Matematik dersinde, öğretmen ile öğrenciler arasında geçen bir konuşma şöyledir:

Öğretmen: Şimdi öğreneceğimiz çok zor bir konu ama disiplinli çalışırsanız öğrenirsiniz. Yaşam, kurallı ve disiplinli olmayı gerektirir.

Zeynep: Öğretmenim tahtadaki şekli defterime yan olarak çizebilir miyim?

Öğretmen: Hayır, ben ne yapıyorsam aynısını yapın. Siz her şeyi benden öğreniyorsunuz.

Selim: Öğretmenim ben o soruyu formül kullanmadan başka bir yoldan da çözdüm, isterseniz göstereyim.

Öğretmen: Benim verdiğim formülü ezberle ve o şekilde çöz. Sınavda formülsüz çözümleri kabul etmeyeceğim. Bu formüller yüzyıllardır kullanılıyor, sen de kullan.

Bu örnekteki öğretmen hangi eğitim felsefesine göre davranmaktadır?

- A) Daimîcilik
- B) Esasicilik
- C) İlerlemecilik
- D) Yeniden kurmacılık
- E) Yararcılık

CEVAP: B

Konu
Öğreten
Soru

Aşağıda verilenlerden hangisi esasici eğitim anlayışıyla bağdaşmaz?

- A) Başlıca öğrenme yolları sunuş yoluyla öğrenme, tekrar ve ezberdir.
- B) Öğrenmenin doğasında baskı ve katı disiplin yer alır.
- C) Öğretimde öğrenci aktif olmalıdır.
- D) Öğretmen bilgiyi aktaran otorite konumundadır.
- E) Eğitimin psikolojik temeli davranışçı kurama dayalıdır.

CEVAP: C

Eğitim Felsefeleri

İlerlemecilik

Öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri dikkate alınmalı, öğrencilerin gizil güçleri ortaya çıkarılmalıdır.

Demokratik ve sosyal ortamı geliştirmek, öğrencilere pratik bilgi ve problem çözme becerisini kazandırmak esastır. İlerlemeciliğe göre öğretimde problem çözme yöntemi kullanılmalı ve uygulamaya ağırlık verilmelidir. Çünkü yaparak-yaşayarak öğrenme gerçekleşir.

Okul yaşama hazırlıktan öte yaşamın ta kendisidir. Eğitim bir ürün değil süreçtir. Yeni ilköğretim programları ilerlemecilik eğitim felsefesi akımına dayalı olarak hazırlanmıştır.

Dayandığı Felsefe: Pragmatizm, deneycilik ve natüralizm

Eğitim Programı Ne Merkezli: Öğrenci merkezli (Öğrenmeyi öğrenme ve yaşantı yoluyla öğrenme esastır.)

Eğitim Programının Odak Noktası: ***Yaparak yaşayarak öğrenme***

Öğretmenin Rolü: Öğretmen rehber, koç ve yönlendiricidir. Problem çözme ve bilimsel araştırmalarda yol göstericidir. (Öğrenci merkezdedir.)

Anahtar Kelimeler: Birey, Süreç, değişim

Yapılandırmacılık yaklaşımına göre hazırlanan bir eğitim programı geliştirilirken bireyin ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmuş, okuldaki deneyimler yaşamın kendisi olarak benimsenmiştir.

Buna göre, bu eğitim programları hangi eğitim felsefesini temel almıştır?

A) Yeniden kurmacılık	B) İlerlemecilik
C) Gerçekçilik	D) Daimicilik
E) Esasicilik	

CEVAP: B

Yeni ilköğretim programlarının dayandığı öğrenme yaklaşımları, öğrenenlerin öğrendikleri bilgilerle günlük yaşam durumları arasında bağlantı kurmalarına, bilgiyi özümsemelerine ve kalıcı bilgi edinmelerine fırsat vermektedir.

Bu özellikler dikkate alındığında, yeni ilköğretim programlarının ağırlıklı olarak hangi eğitim felsefesine dayandırılmaya çalışıldığı söylenebilir?

A) Daimicilik	B) Esasicilik	C) İlerlemecilik
D) Varoluşçuluk	E)Yeniden Kurmacılık	

CEVAP: C

Öğrencilerin nasıl öğrendiklerinin, öğretmenlerin nasıl öğretmeleri gerektiği konusunda önemli bir etkisi vardır. Bilgi öğretenden öğrenene doğrudan aktarılmamalı, bunun yerine öğrenen tarafından yapılandırılmalıdır. Öğrenci bilgiye doğrudan ulaşmak yerine deneyimleriyle bilgiyi özümsemelidir.

Bu görüşün dayandığı eğitim felsefesi aşağıdakilerden hangisidir?

A)Daimicilik

D)Kurmacılık

B)Esasicilik

E)Varoluşçuluk

C)İlerlemecilik

CEVAP: C

Eğitim Felsefeleri

Yeniden Kurmacılık

1. Dünya savaşı sonrası ortaya çıkmış en çağdaş akımdır. ***İlerlemecilik felsefesinin devamı olarak da nitelendirilebilir*** ancak yeniden kurmacılar ilerlemecilerden farklı olarak ***öğrenen merkezli eğitim anlayışı yerine toplum merkezli eğitim anlayışını*** savunurlar. Toplumlar sürekli değiştiği için eğitim programları da değişmelidir.

Eğitim programının hedef boyutuyla ilgilidir. Eğitimin hedefi toplumu yeniden yapılandırmaktır. Toplumsal gelişimin sağlanmasında okulların kullanılması gerekir. Okul toplumun sorunlarını çözen kurum olmalıdır.

Yeniden Kurmacılık felsefesine göre; programlar eşitlik, çevre kirliliği, etnik-dini sorunlar ve sağlık gibi çözülemeyen konular üzerine çalışmalı ve çözüm yolu aramalıdır.

Dayandığı Felsefe: Varoluşçuluk ve Pragmatizm

Eğitim Programı Ne Merkezli: ***Problem merkezli*** dir.

Eğitim Programının Odak Noktası: Eğitimde fırsat eşitliğinin yeniden kavramsallaşması

Öğretmenin Rolü: Öğretmen değişimin ve reformun temsilcisidir.

Anahtar Kelimeler: ***Toplum***, sosyal reform , değişim

Konu Öğreten Soru

- I. Tuğra öğretmen, sınıfında çok sıkı bir disiplin uygulamakta öğrenmeyi sağlamak için gerekirse cezanın gerekli olduğuna inanmaktadır.
- II. Melih öğretmen, entelektüel bireyler yetiştirmeyi amaçlamakta, eğitimde değişmez-mutlak konulara ve beşeri bilimlere önem vermektedir.
- III. Esin öğretmen, öğrencinin ilgi, ihtiyaç ve beklentilerini önemsemekte; öğrenmenin yaşantı yoluyla gerçekleşmesi gerektiğini savunmaktadır.

Yukarıda verilenler dikkate alındığında Tuğra, Melih ve Esin öğretmenlerin savunucusu oldukları eğitim anlayışlarının doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

Tuğra Öğretmen

Esasicilik
İlerlemecilik
Esasicilik
Daimicilik
Esasicilik

Melih Öğretmen

Daimicilik
Daimicilik
Daimicilik
Esasicilik
İlerlemecilik

Esin Öğretmen

İlerlemecilik
Yeniden Kurmacılık
Yeniden Kurmacılık
İlerlemecilik
Yeniden Kurmacılık

CEVAP: A

Ülkemizde 'köy enstitü' lerinin programları yeniden kurmacılık felsefesine uygun olarak hazırlandığı söylenebilir.

Bu okullarla, köylerde toplumun lideri olacak ve köylülerin ekonomik, sosyal sorunlarına çözüm getirecek öğretmenler yetiştirmek hedeflenmiştir.

(Erden 2009)

Not: Program geliştirme çalışmaları eğitim felsefelerine, eğitim felsefeleri de temel felsefelere dayanmaktadır.

mikser

Daimicilik ve esasicilik geleneksel eğitim anlayışının, ilerlemecilik ve yeniden kurmacılık ise çağdaş eğitim anlayışının temenni oluşturur. Esasicilik ve daimicilikte konular önemlidir.

Fakat daimicilikte değişmeyen konular önemliyken esasicilikte konular değişebilmektedir. İlerlemecilik ve yeniden kurmacılık felsefelerinin her ikisinde de birey önemlidir. Fakat ilerlemecilikte bireyin ihtiyaçları ön plandayken yeniden kurmacılıkta bireylerin oluşturduğu toplum ve toplumsal özgürlük önemlidir.

Eğitim felsefeleri en çağdaş olanından başlayarak sıralandığında;

Yeniden Kurmacılık
İlerlemecilik
Esasicilik
Daimicilik

şeklinde bir sıralama oluşur.

- I.İlerlemecilik
- II.Daimicilik
- III.Esasicilik
- IV.Yeniden Kurmacılık

Yukarıdaki eğitim felsefelerinin yeniliklere en açık olanından kapalı olanına doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A)IV, II, III ve I B)I, IV, III, ve II C)III, II ,IV ve I
- D)II, IV, I ve III E)IV,I ,III ve II

CEVAP: E

Aşağıdakilerin hangisinde öğretim yöntemi ve ilişkili olduğu eğitim felsefesi doğru olarak sıralanmıştır?

- A) Problem çözme – Esasicilik**
- B) Problem çözme – İlerlemecilik**
- C) Proje yöntemi – Daimicilik**
- D) Düz anlatım- Yeniden kurmacılık**
- E) Düz anlatım – İlerlemecilik**

CEVAP: B